

**Carmen Uzlău, Mariana Bălan,
Brîndușa-Mihaela Radu**

**MIGRAȚIA
ȘI CRIZELE ECONOMICE ÎN
PRIMELE DECENII ALE
SECOLULUI XXI**

Editat de **Pro Universitaria SRL**, editură cu prestigiu recunoscut.

Editura **Pro Universitaria** este acreditată CNCS în domeniul Științelor Umaniste și CNATDCU (lista A2-Panel 4) în domeniul Științelor Sociale.

Copyright © 2025, Editura Pro Universitaria.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii Pro Universitaria.

Nicio parte din acest volum (fragment sau componentă grafică) nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii Pro Universitaria.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

UZLĂU, CARMEN

Migrația și crizele economice în primele decenii ale secolului XXI /
Carmen Uzlău, Mariana Bălan, Brîndușa-Mihaela Radu. - București : Pro
Universitaria, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-606-26-2240-4

I. Bălan, Mariana

II. Radu, Brîndușa Mihaela

338

314

Referenți științifici:

Dr. Simona Maria Stănescu, cercetător științific I, habil. - Institutul de Cercetare a
Calității Vieții, Academia Română

Lect. univ. dr. Matei Ducu Adrian, Universitatea Athenaeum din București

Redactor: Elena Onea
Tehnoredactor: Tania Militaru
Copertă: Aurelian Leahu

Redacție:

tel.: 0732.320.664

e-mail: editura@prouniversitaria.ro

www.prouniversitaria.ro

 Editura Pro Universitaria

Librăria UJmag:

tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

www.ujmag.ro

 Ujmag.ro

Cuprins

În loc de prefață	7
1. Migrația internațională și ciclurile economice	13
2. Impactul ciclurilor economice asupra migrației și migranților	72
În loc de concluzii	82
Bibliografie.....	89

nivelul investițiilor și al comerțului, deoarece migrații și diasporele încearcă să reducă impactul nociv al crizei la nivel intern.

Prin urmare, în fața factorilor de decizie apar provocări referitoare la evaluarea rolului migrației în raport cu realitățile demografice, tendințele pieței muncii și ciclurile economice, echilibrând în același timp interesele și prioritățile pe termen scurt cu considerentele pe termen lung. Este necesar a se stabili dacă migrația poate fi un factor structural sau auxiliar în abordarea problemelor legate de dinamica populației, nevoile pieței muncii și creșterea și dezvoltarea economică, dar și dacă aceasta poate fi o „remediere” pentru provocările demografice.

De asemenea, factorii de decizie trebuie să identifice opțiunile de politică disponibile pentru gestionarea relației dintre migrație și tendințele demografice, pe de o parte, și dintre migrație și ciclurile economice, pe de altă parte.

1. Migrația internațională și ciclurile economice

Migrația internațională este o parte integrantă a economiei globale. Creșterea disparităților în dezvoltare; criza globală a locurilor de muncă; segmentarea piețelor muncii; revoluțiile în transporturi și comunicații; o industrie în plină dezvoltare a migrației, se combină pentru a explica de ce există astăzi un număr fără precedent de migrați în lume, peste 280 de milioane.

Există aproximativ 170 de milioane de lucrători migrați în întreaga lume, care remit peste 702 de miliarde USD în fiecare an. Contribuția anuală netă a forței de muncă migratoare la economia globală este estimată la sute de miliarde de dolari SUA.

La capătul opus al scării competențelor, cererea continuă să crească pentru lucrătorii fără calificare în cadrul economiilor din ce în ce mai segmentate, iar în multe țări sectoare economice întregi, cum ar fi agricultura, industriile extractive, producția și serviciile casnice depind de forța de muncă migrantă. De asemenea, s-a extins migrația neregulată, în parte ca răspuns la cererea tot mai mare de forță de muncă nereglementată și ca urmare a creșterii industriilor de contrabandă de migrați și trafic de persoane.

Având în vedere integrarea migrației internaționale în economia globală, nu este surprinzător că șocurile asupra sistemului economic global, cum ar fi crizele economice globale/regionale, vor avea un impact asupra migrației. În mod egal, se poate aștepta ca aceste efecte să aibă la rândul lor ramificații economice, sociale și politice, în special pentru statele în care există un număr semnificativ de migrați și o dependență structurală de forța de muncă migrantă. Provocarea este de a discerne exact care sunt aceste impacturi și cum ar trebui să răspundă cel mai adecvat politica națională.

Crizele economice regionale/globală au un impact asupra modelelor și proceselor de migrație din întreaga lume.

Dacă și cum se reacționează la aceste impacturi ale migrației ridică o serie de probleme pentru factorii de decizie:

- în primul rând, *durata și profunzimea crizei*. Acest lucru va influența nu doar impactul asupra migrației, ci și măsura în care factorii de decizie ar trebui să acorde prioritate migrației mai presus de alte impacturi și vor avea resursele necesare pentru a elabora și implementa noi politici;
- în al doilea rând, *nu sunt disponibile dovezi sistematice cu privire la impactul crizelor asupra migrației*, în parte pentru că impacturile sunt complexe și variază în funcție de sectoarele economice, tipurile de migranți, țări și regiuni și în parte pentru că există un decalaj de timp pentru datele despre migrație și remitențe.

Având în vedere aceste incertitudini și având în vedere numeroasele alte efecte pe care le au crizele globale/regionale, de exemplu, asupra creșterii PIB-ului global/regional, a nivelului șomajului, a urgențelor umanitare, ar fi o reacție de înțeles la deprioritizarea migrației în planificarea răspunsurilor la criză. Totuși, în același timp, multe guverne sunt totuși sub presiune din ce în ce mai mare din partea alegătorilor pentru a gestiona migrația, pentru a încerca să atenueze efectele crizelor globale/regionale asupra lucrătorilor locali.

În ceea ce privește impactul crizelor secolului XX asupra migrației, literatura de specialitate indică faptul că există dovezi limitate cu privire la această problemă. Cu excepția crizei petrolului și a crizei financiare din Asia, există foarte puține date sau cercetări cu privire la impactul migrației al crizelor analizate aici, și în special a răspunsurilor politice la acestea. Chiar și pentru acele cazuri în care datele sunt disponibile, acestea sunt limitate. Există

unele estimări, de exemplu, privind fluxurile de migranți și stocurile de lucrători străini, dar practic nu există dovezi cu privire la alte aspecte importante, cum ar fi remitențele, integrarea și protecția socială. Există o anumită dezagregare a datelor existente în funcție de sectorul economic, dar lipsește în mare măsură o dezagregare mai detaliată, de exemplu, pe baza sexului, vârstei sau naționalității. Analiza răspunsurilor politice este, de asemenea, foarte neregulată.

1.1. Crizele economice ale secolului XX și migrația

Marea Depresiune a fost o recesiune economică la nivel mondial, care a început în majoritatea locurilor în 1929 și s-a încheiat în momente diferite în anii 1930 și 1940 pentru diferite țări. A fost declanșată de o criză financiară – o prăbușire bruscă, totală a pieței de valori – dar a avut cauze structurale subiacente mai profunde, cum ar fi decizia Marii Britanii de a reveni la Standardul Aur la paritățile de dinainte de Primul Război Mondial, supraîndatorarea și inflația. Comerțul internațional a fost redus cu între o jumătate și două treimi, construcția a fost practic oprită în multe țări, iar industriile din sectorul primar, cum ar fi agricultura, minieritul și exploatarea forestieră au fost deosebit de puternic afectate. Ratele șomajului au atins peste 25% în Australia, Canada, Germania și SUA; în timp ce Franța și Japonia au fost mai puțin afectate. Marea Depresiune a dus la repatrieri masive a latino-americanilor din SUA și la introducerea unor politici de imigrare extrem de restrictive într-un număr de țări industrializate precum Franța și Canada.

Criza petrolului din 1973 a început la 15 octombrie 1973, când membrii Organizației Țărilor Arabe Exportatoare de Petrol sau OAPEC (format din membrii arabi ai OPEC plus Egipt și Siria) au proclamat un embargo petrolier ca răspuns la decizia SUA de a re-aproviziona armata israeliană în timpul războiului de la Yom

Kippur. Aceasta a determinat câțiva ani de scăderi abrupte ale veniturilor după sfârșitul Bretton Woods. Creșterea ulterioară a prețului petrolului a dus la acumularea masivă de bogăție de către statele exportatoare de petrol, dar și o inflație uriașă în statele importatoare de petrol; o recesiune globală; și o prăbușire globală a pieței de valori. Criza petrolului din 1973 a fost identificată ca un punct de cotitură major în modelele și politicile globale de migrație.

Criza financiară asiatică a început în iulie 1997 în Thailanda, odată cu prăbușirea financiară a bahtului thailandez. Pe măsură ce criza s-a răspândit, cea mai mare parte a Asiei de Sud-Est și Japonia s-au confruntat cu scăderea monedelor, prăbușirea piețelor bursiere, reducerea prețurilor activelor și o creștere abruptă a datoriei private. Implicațiile crizei asupra migrației au fost modeste, deși mai multe guverne au introdus politici de preferință națională de muncă și a căutat să expulzeze migranții. Unul dintre motivele pentru care impactul crizei asupra migrației a fost modest a fost faptul că criza a fost de durată relativ scurtă, iar creșterea economică în regiune a reluat rapid.

Deși impactul crizei financiare asiatice a fost limitat în mare parte la regiune, una dintre implicațiile mai largi a fost o reducere bruscă a prețului petrolului (care a atins un minim de 8 USD pe baril la sfârșitul anului 1998).

Reducerea veniturilor din petrol a contribuit la *criza financiară rusă din 1998* (numită și „criza rublei”), deoarece petrolul a fost o sursă majoră de venituri fiscale guvernamentale. Inflația în Rusia a ajuns la 84% în 1998, iar costurile pentru bunăstare au crescut considerabil. Prețurile pentru aproape toate produsele alimentare rusești s-au dublat. Una dintre implicațiile crizei financiare rusești a fost o creștere a emigrației și „exodul creierelor” din Rusia.

O altă implicație a crizei financiare asiatice a fost o reticență a investitorilor internaționali de a acorda împrumuturi țărilor în curs

de dezvoltare, iar acesta a fost unul dintre factorii care au contribuit la criza financiară din Argentina și Brazilia (criza financiară din America Latină) între 1998 și 2002. În Argentina, salariile reale au scăzut cu 67% în dolari; șomajul a crescut de la 12% la 18% între octombrie 1998 și octombrie 2002, iar numărul gospodăriilor aflate sub pragul sărăciei din capitala Buenos Aires a crescut la 42%. Gravitatea crizei a dus la un exod major.

Pentru a facilita adoptarea unor măsuri și politici adecvate asupra fenomenului migraționist în perioada eventualelor crize, ar trebui, cu rezerve, trase o serie de învățăminte din impactul crizelor financiare anterioare asupra migrației legate de natura crizei în sine; analizat contextul în schimbare pentru elaborarea politicilor de migrație; elaborarea de cercetări privind crizele anterioare etc. Sintetic, limitele lecțiilor „învățate” din impactul crizelor financiare anterioare asupra migrației sunt prezentate în Tabelul 1.1.

Tabelul 1.1. Limitele „lecțiilor” învățate din impactul crizelor financiare anterioare asupra migrației

Natura crizei	Context pentru elaborarea politicilor de migrație	Lipsa de date și cercetare	Analizarea impactului politicilor
- Impactul global spre deosebire de impact regional - Incertitudini privind lungimea și adâncimea - Cumulativ spre deosebire de șoc peste noapte	- Importanța crescândă a forței de muncă migrantă pentru economia globală - Dependență mai mare de remitențe - Legătura migrație-securitate	- Lipsa de date în afara crizei petrolului și a crizei financiare asiatice - Foarte puține dovezi privind remitențele, integrarea și protecția socială	- Politici distincte - care vizează direct migranții și migrația - Distingerea noilor politici de continuările direcțiilor de politici existente